

VRIENDENKRING SEKEM

NIEUWSBRIEF 54

Voorjaar 2022

Het jaarlijkse lentefestival kon dit jaar gelukkig weer doorgaan, met onder meer hartverwarmende optredens van de kinderen met een beperking (links) en van de kleuters.

SEKEM-dag 17 september

Zet alvast in je agenda: op zaterdag 17 september organiseren we onze jaarlijkse SEKEM-dag, waar ook de jaarvergadering zal plaatsvinden. Tijd, plaats en thema volgen in de volgende Nieuwsbrief.

Reis naar SEKEM oktober 2022

Altijd al een keer naar SEKEM gewild? Van maandag 24 oktober t/m dinsdag 1 november zullen we weer een bezoek brengen aan de 'oude' SEKEM farm bij Belbeis en aan de nieuwe farm in Wahaat. We zullen uitgebreid kennismaken met alle aspecten van de landbouw en het onderwijs, het werk met kinderen met een beperking, de bedrijven en de Heliopolis Universiteit voor Duurzame Ontwikkeling in Cairo. Via onze website of telefonisch (06 1036 9981) kun je je voorlopig aanmelden.

Gezocht: dienstbare duizendpoot

E-mails en brieven beantwoorden, het ledenbestand bijhouden, jaarplannen en verslagen schrijven, boeken verzenden; we

weten niet beter of Anne Bakker verzorgt het allemaal. Maar na vijftien jaar bestuurslid, waarvan acht jaar secretaris, zal hij zijn functie bij de Jaarvergadering op 17 september '22 overdragen aan een nieuws secretaris. Wil jij deze rol op je nemen en zo het werk van de Vriendenkring op rolletjes laten verlopen? Bel of mail voor meer informatie naar Anne via info@sekemvrienden.nl of 06 1036 9981.

Gezocht: communicatietalenten

De website bijhouden, nieuwsbrieven en sociale media verzorgen, contact onderhouden met partnerorganisaties; ook dat verzorgt Anne Bakker nu en gaat hij overdragen. Bekendheid geven aan het inspirerende werk van SEKEM is een mooie klus om met een team op te pakken en uit te breiden. Je hoeft geen lid te worden van het bestuur. Wie heeft interesse om deel uit te maken van dit communicatieteam? Bel of mail voor meer informatie naar Anne via info@sekemvrienden.nl of 06 1036 9981.

VRIENDENKRING SEKEM

Jan Erik en Doris van Regteren Altena

Jan Erik samen met vioolleraar Ilhom Abdullaev uit Oezbekistan (links) en Angela Hofmann (rechts)

Muziekles en pedagogisch advies

Door Doris van Regteren Altena

Afgelopen februari waren mijn vader, de violist Jan Erik van Regteren Altena (die daar Eric genoemd werd), en ik tien dagen te gast bij de SEKEM boerderij in Egypte. Bij aankomst kregen wij een uitgebreide rondleiding, wat ons gelijk een zeer betrokken gevoel gaf.

Mijn hart begon sneller te kloppen toen mijn vader thuis in Amsterdam vertelde over zijn plan naar SEKEM te gaan. Ik heb al een reis naar Nieuw-Zeeland gepland om soortgelijke plekken op te zoeken en het leek me fantastisch om ook dit duurzame initiatief van dichtbij te zien. Ik zag dat er ook een kinderopvang, school en universiteit zijn, met invloeden van de vrijeschool. Pedagogiek ligt mij na aan het hart en recentelijk ben ik als leidinggevende gestart bij een naschoolse kinderopvang voor de kinderen van de vrijeschool in Amsterdam Noord. Ik voel veel affiniteit met deze benadering. Dit kwam dus mooi samen voor mij.

Op de basisschool bleken het hoofd van de school en ouders van de Europese leerlingen open te staan – en mij zelfs op eigen initiatief

te benaderen – om mee te denken over het bevorderen van het pedagogische klimaat. Gedurende de tijd dat we daar waren ben ik veel met hen in gesprek geweest en ontstond er een gelijkwaardige uitwisseling, wat mij veel voldoening gaf. Ik keek mee in de lessen en ik speelde zo nu en dan met de kinderen. Ook maakte ik veel nieuwe vrienden onder de Europese mensen die daar wonen om daar hun bijdrage te leveren. Ik ben enorm dankbaar dat ik de kans heb gekregen om deze plek te ervaren.

Mijn vader heeft de schoolkinderen begeleid bij hun voorbereiding op het lentefestival op 24 maart. Ook speelde hij twee keer samen met Angela Hofmann (landbouwcoördinator én muzikaal begeleider) op de weekafsluiting van de school. Hij heeft hier veel plezier in gehad en vond het leerzaam om met de kinderen de basis van de viool te oefenen. Zij waren andere grepen en toonladders gewend, dus daar was een duidelijke ontmoeting tussen twee culturen. Daarnaast hebben wij het samen erg naar ons zin gehad, zowel op de boerderij als tijdens de dagtripjes naar Caïro en de indrukwekkende piramides.

Opleiding elektrotechniek (links) en textiel in SEKEM Belbeis.

Een echt vak leren in de woestijn!

Door Hans Schut

Egypte groeit hard: ruim 105 miljoen inwoners. Miljoenen jongeren zoeken naar werk. Een goede beroepsopleiding is belangrijk. Daarmee vind je een baan, of vaker nog: begin je je eigen bedrijfje. Goede vakopleiding is schaars in Egypte. SEKEM ontwikkelde haar eigen model: Vocational Training Centre noemen ze het. Het motto is 'learning by doing' en 'doing by learning'. De praktijkschool in SEKEM Belbeis biedt 3-jarige vakopleidingen in veel richtingen: hout en metaal, installatietechniek en zonne-energie, industriële electronica en computers, textiel, administratief werk en biologische landbouw en mechanisatie. De praktijkschool doet veel goed werk in de 13 dorpen rond de SEKEM Farm in Belbeis. De school heeft nu 267 leerlingen, waarvan de helft vrouw (!). Deze leerlingen worden door een combinatie van theorie- en praktijklessen klaargestoomd voor het zelfstandig bouwen aan hun eigen toekomst. Daardoor ontkomen ze aan de uitzichtloosheid en armoede waarmee zoveel jonge mensen in de Arabische wereld worstelen.

Eerder hebben we al bericht over SEKEM's nieuwe 'farm & community' in de woestijn: in Wahaat, El Baharya. Door bijdragen van vele kanten kon in Wahaat afgelopen najaar een nieuwe vrijeschool starten. SEKEM gaat in aanvulling daarop ook een Praktijkschool in Wahaat beginnen. De nieuwe farm SEKEM Wahaat groeit hard. Een nieuw Vocational Training Centre zal praktijkonderwijs voor Wahaat en de wijdere regio aanbieden. De lokale community kan dan niet alleen van SEKEM's vrijeschoolonderwijs en gezondheidszorg gebruik maken, maar ook vakopleidingen volgen in Wahaat. Voor de start is natuurlijk veel nodig. Machines, apparaten en leermaterialen in vele soorten en maten moeten worden aangeschaft, docenten geworven en klaslokalen (duurzaam!) gebouwd. De docenten uit Belbeis zullen de nieuwe docenten in Wahaat begeleiden en trainen vanuit hun inmiddels meer dan 20-jarige ervaring in het bestaande Vocational Training Centre.

Voor dit Vocational Training Centre in Wahaat is natuurlijk veel geld nodig. Daarom doen we een oproep aan iedereen die zich door deze plannen aangesproken voelt:

VRIENDENKRING SEKEM

Help meisjes en jongens in de Egyptische woestijn een echt vak te leren en een toekomst te bouwen!

Elke bijdrage, groot of klein, heeft directe impact: doneer op rekeningnummer NL76 TRIO 0212 4884 22 van Vereniging Vriendenkring SEKEM o.v.v. 'vakopleiding'.

Isabella Proto (links) en Doris van Regteren Altena geven uitleg bij het bouwwerk dat ze met hun groep hebben gemaakt over de huidige en toekomstige situatie van SEKEM en de Vriendenkring

Werken aan de toekomst op de SEKEM Visiedag

Met veel enthousiasme is er 12 maart gewerkt aan de toekomst van de Vriendenkring door 18 betrokkenen, waarvan vier bestuursleden. De Visiedag werd begeleid door Dieter van den Broeck en Maaïke Boumans die met Theory U werkten, een model om tot vernieuwing te komen. Mooi was dat ook veel jonge Vriendenkringleden deelnamen.

Door de dag heen spraken we in verschillende werkvormen over ieders persoonlijke situatie en de wensen en mogelijkheden om iets aan te pakken, over de huidige situatie op SEKEM en van de Vriendenkring en welke ontwikkelingen wenselijk zijn. Tot slot spraken we over welke initiatieven de deelnemers zelf zouden willen aanpakken.

Om verdieping te krijgen in het gesprek creëerden we in vier groepen een artistieke impressie van SEKEM en de Vriendenkring met behulp van klei en andere materialen. Dat leverde verrassende inzichten op. In de 'kunstwerken' over de gewenste situatie stond bij alle groepen het SEKEM-ideaal en het uitdragen daarvan centraal. Ook ontstonden er

meer onderlinge (sociale, educatieve, financiële) verbindingen tussen de mensen en het geheel. Dit paste bij het beeld om in Nederland, naast het bestuur, met initiatiefgroepen voor bepaalde thema's te gaan werken.

Initiatieven waar mensen mee aan de slag wilden waren:

- een podcast maken, 'Economie van de Liefde', over SEKEM en andere projecten met vergelijkbare idealen, met interviews door een BN-er;
- ondersteuning bieden met betrekking tot de pedagogische visie in de SEKEM scholen;
- SEKEM story-telling (prototypes van Vision Goals presentabel maken) en combineren met fondsenwerving;
- jongerenreizen naar SEKEM organiseren waarbij eerst de situatie van Egypte in beeld komt en daarna SEKEM als alternatief;
- hoe vertaal je SEKEM naar Nederland? Wat kunnen wij doen en hoe blijven wij verbonden?
- experts uit Egypte een plek in Nederlandse projecten geven;
- de inspiratie van het SEKEM-ideaal zijn in je eigen omgeving;

VRIENDENKRING SEKEM

- een Theory U sessie organiseren samen met de andere Vriendenkringen en SEKEM;
- verbondenheid met andere Vriendenkringen verbeteren - tussen de besturen en de projecten;
- 1 hectare land huren voor tuinbouw, fruitbomen, een plek om samen te komen en SEKEM in Nederland te doen.

Op 14 mei ontmoeten we elkaar opnieuw om

plannen verder uit te werken en ook te kijken naar hoe lopende taken anders ingevuld kunnen worden. Zo zou er, buiten het bestuur, een communicatieteam kunnen ontstaan (zie de oproep hierboven voor communicatiekrachten).

Wil je ook nog aansluiten bij deze bijeenkomst en bij de plannen die ontwikkeld worden? Meld je aan bij bakker.hannie@gmail.com.

Leerlingen van de school in Wahaat werken aan een waterproject

De nieuwe school in Wahaat

SEKEM-bericht, bewerkt door Hannie Bakker

Onderwijs is verplicht in Egypte. Maar het nationale onderwijssysteem is met meer dan 22 miljoen kinderen en adolescenten overbelast. Er is een reële onderwijs crisis. Er is een tekort aan schoolgebouwen en goed opgeleide leerkrachten. In de stedelijke gebieden delen meer dan 80 kinderen vaak één klaslokaal en wordt onderwijs in shifts aangeboden. Op het platteland is de afstand naar school vaak te ver. Hier krijgen kinderen soms thuis onderwijs, of helemaal niet.

Geen wonder dat Egypte een hoog percentage analfabetisme kent. Op sommige basisscholen kan 80 % van de kinderen in klas 6 lezen noch schrijven. Ook op middelbare scholen hebben veel jongeren fundamentele achterstanden in lezen en schrijven. Wie een goed eindexamen wil halen, is op dure privélessen aangewezen of moet naar een privéschool gaan. Dit is niet voor veel leerlingen weggelegd.

In de oase Wahaat el Bahariya in de westelijke woestijn wordt sinds twee jaar een stuk woestijngrond in cultuur gebracht. De bedoeling is er een tweede SEKEM-gemeenschap te stichten. In oktober is een nieuwe school van start gegaan. Op dit moment worden dertig kinderen uit de omringende dorpen in geïmproviseerde klaslokalen in het bestaande gastenverblijf onderwezen, in een kleuterklas en combiklassen 1 tot en met 6. Leerkrachten zijn lokaal geworven en worden opgeleid door leerkrachten van de bestaande SEKEM-school in Belbeis.

Eén lerarenechtpaar woont inmiddels in Wahaat en 3 andere leerkrachten komen elke dag per bus (40 km). De kinderen gaan zes dagen per week naar school. Op de open dag waren veel ouders enthousiast over alle activiteiten die met de kinderen gedaan worden en over het mooie theater.

De zes jaar oude Mona vindt het leuk om naar school te gaan. "Ik vind het fijn om in de pauzes met mijn vriendjes te spelen en ik houd van tekenen". Mona is één van de kinderen die

momenteel de geïmproviseerde school bezoekt. Sommigen hebben er een busreis van anderhalf uur voor over.

Om veel meer kinderen in de regio van holistisch onderwijs te laten profiteren zal een nieuw schoolgebouw worden gebouwd. De lokale autoriteiten zijn al overtuigd, het project is klaar om te starten. Met financiële steun van Europese vriendenkringen zullen zestig kinderen in het komende schooljaar de kans

krijgen om de nieuwe school in het afgelegen woestijngebied te bezoeken.

Onze fondsenwervingsactie via Give the Change in het najaar van 2021 leverde € 4.575 op. Een hartelijk dank aan degenen die hebben bijgedragen. Mocht je nog willen bijdragen, dan kan dat op ons rekeningnummer NL76 TRIO 0212 4884 22 o.v.v. 'school Wahaat'.

De Russisch-Oekraïense oorlog

Door Hannie Bakker (bron: Arab-West Report maart 2022)

De gevolgen van de Russisch-Oekraïense oorlog voor landen in het Midden-Oosten, waaronder Egypte, Libanon, Jordanië en Jemen, zijn enorm omdat deze landen sterk afhankelijk zijn van de invoer van tarwe uit Oekraïne en Rusland. Egypte probeert nu tarwe uit India in te voeren tegen aanzienlijk hogere prijzen.

De broodsubsidies van Egypte kosten de staat 3,2 miljard dollar. Dit zou kunnen stijgen met ruim 760 miljoen dollar. Afschaffing van deze subsidies is geen optie, aangezien 29,7% van de bevolking onder de armoedegrens leeft en nog

eens 50% dicht bij die armoedegrens. De laatste keer dat Egypte probeerde de broodsubsidies te verlagen leidde in 1977 tot een opstand.

De oorlog heeft ook de toeristenindustrie getroffen, aangezien veel toeristen vroeger uit Rusland en Oekraïne kwamen. De regering had na opheffing van de coronamaatregelen gehoopt op meer Russische toeristen. In plaats daarvan zijn er nu 16.000 Oekraïners gestrand.

De onzekerheid als gevolg van de oorlog heeft de Centrale Bank ertoe gebracht de Egyptische pond met 14% te devalueren. Ongetwijfeld zullen alle Egyptenaren de gevolgen daarvan voelen.

In herinnering: Roland Schaette

Door Bert de Graaff

Al in 1976 ontmoette Ibrahim Abouleish de toen net gepromoveerde dr. Roland Schaette in Bad Waldsee, bij Ulm. Het bedrijf van Schaette maakte natuurgeneesmiddelen voor dieren. Het bleek een belangrijke ontmoeting voor de ontwikkeling van SEKEM. Begin jaren '80 ontdekte Ibrahim dat hij financiering kon krijgen van de Deutsche Entwicklungs Gesellschaft voor de oprichting van een

farmaceutisch bedrijf, mits hij een Duitse partner zou hebben. Roland Schaette zegde meteen toe en samen met DEG werd ATOS opgericht. Roland Schaette inspireerde steeds weer tot nieuwe farmaceutische producten.

Roland Schaette was 20 jaar de stimulerende voorzitter van de Duitse Vrienden. Hij was graag in SEKEM en had er een vaste woonruimte waar hij en zijn vrouw vaak verbleven. Afgelopen maand is hij op 79-jarige leeftijd overleden.

Vriendenkring SEKEM, Drebbeistraat 195, 2522 DA Den Haag, bankrekening NL76 TRIO 0212 4884 22, BIC code: TRIONL2U. Giften zijn fiscaal aftrekbaar. E-mail: info@sekemvrienden.nl, website: www.sekemvrienden.nl. Bestuur: Salah Ali (+31 6 8328 2871), Anne Bakker, secretaris (+31 6 4492 0544), Hannie Bakker (+31 6 2518 2676), Bert de Graaff, voorzitter (+31 6 5327 1035), Corien Hoek, lid (+31 6 1343 6174), Hugo Stekelenburg, lid (+31 6 1548 7569), Ellen Winkel, penningmeester (+31 6 2120 5816)